

Női arcképcsarnok:

Tormay Cecile 1876-1937

Akit ma is agyon-hallgatnak

Tormay remekeit a mai napig hallgatás rejtegeti. Pedig ő az a magyar író, akit már 1936-ban Nobel-díjra jelöltek! Nagy esélye volt rá, hogy megkapja. Ha rágalmozói nem kergetik a halálba... Am azóta sincs nyugta, sírját át-helyezték, szobrát összetörték. 90 éve örököndnek írásai fölött az ön- és kijelölt cenzorok. A holt-tá nyilvánított papírlapok csendben túrnak, de egyszer elérkezik feltámadásuk ideje. De ki az a Tormay Cécile?

A századelőn az öt nyelven folyékonyan beszélő író a leghíresebb firenzei és párizsi irodalmi szalonok kedvence. 1911-ben megjelenik első regénye, az *Ember a kövek között*, mely akkora siker, hogy rögtön hat nyelvre lefordítják. A régi ház című regényével nemzetközi hírnevet és az MTA Péczely díját nyeri el. 1919-ben megalakítja a legsikeresebb magyar civilszervezetet, a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségét (MANSz-ot) a haza a család, a vallás védelmére. Taglétszámuk nemsokára elére az egymilliót! Női mozgalma a területi revízió, a hazaszeretet fő kovásza lett. Nem csoda, hogy a kommunisták az első közt akarják likvidálni. Bujkál. Vele együtt naplója, a Bujdosó könyv, amit mindenkinek olvasnia kell! Nem nehéz: lebilincselő...

Tormay Cécile a keresztény nemzeti gondolat útnak indítója. Klebelsberg Kunó ragaszkodik ahhoz, hogy a Napkelet folyóirat szerkesztője Tormay legyen. Az 1923-ban induló remek folyóirat legalább olyan színvonalas, mint a Nyugat. Írói többek közt Aprily, Jékely, Reményik, Tamás, Sík Sándor, Mécs László, Makkai, Szekfű, Németh László, Pilinszky, Hamvas, Kolozsvári Grandpierre is itt kezd.

1935-ben a Népszövetség Tormayt hívja legmagasabb rangú bizottsága élére! Diplomátának és szónoknak is rendkívüli. Az ősi küldött trilogiáját már nem fejezheti be.

A legnagyobb francia és német kiadók írásai kizárólagos kiadásának jogáért versengtek. Anatole France óriási jövőt jósolt neki. Európa legnagyobb írói között a helye! De mindenképpen a polcán s még inkább a lelkében kell őriznie mondatait mindenkinek, aki magyar...

Jobbágy Éva - Kárpáthaza

***

Tormay Cecile *Bujdosó könyvét* az 1945-ös TANCSEKÉRT, rendszerváltást követően istentelen kezek eltüntették, szerzőjét indexre tették. Az első világháborút követő 1918-as őszirózsás és 1919-es proletárforradalmat élethű, a kortárs szemével, a szemtanú hitelességével bemutató mű a magyar tragédia okának feltárását, Trianon okozóinak leleplezését, a megidézett és tetemre hívott idegen faj számára kényes és kényelmetlen szembeállítás jelent napjainkban is.

Tormay Cecile a mai Magyarországon nem tananyag egyetlen oktatási intézményben sem, az 1990-es módszerváltást követően sem, nehogy a magyar ifjúság öntudatra ébredjen.

A szabadkőműves forgatókönyvekben — amelyek hazánk elvesztésére íródtak — továbbra is tiltott a neve! Pedig irodalmi alkotásain kívül is jelentős, meghatározó szerepet töltött be a két háború közötti Magyarország társadalmi és kulturális életében. Személye, műve történelmünk szerves, elidegeníthetetlen része. Eddig összes íróink közül ő járt legközelebb az Irodalmi Nobel-díj kiérdemléséhez (1936-1937-ben), aminek beteljesülését talán csak korai, váratlan halála hiúsította meg.

Tormay Cecile hatgyermekes középnemesi család harmadik ágának sarja. Ereiben magyar, német, francia vér kering. Édesapja, Tormay Béla (1838-1906) mezőgazdasággal foglalkozó jelentős szaktekintély. A Magyar Tudományos Akadémia tagja, államtitkár, a Rottenbiller utcai állatklinika pavilonrendszerének kialakítója.

Édesanyja, Barkassy Hermin a családjáért élőhaló, magát érte áldozó magyar úriasszony mintaképe. Az ízig-vérig hazaszerető nádudvari Tormay Béla és Munkácsi-Barkaszi Barkassy Hermin házasságának harmadik gyereke lett Tormay Cecile, aki 1875. október 8-án született Pesten.

Tormay Cecile a szülők, nagyszülők hatására, akik komoly könyvtárral és széleskörű irodalmi műveltséggel rendelkeztek, hamar megbarátkozik a könyvekkel. Már négyéves korában elsajátítja a

betűvetést és rákap az olvasásra. Jókai Mór, Verne Gyula után jöhettek a „komolyabb”, fajsúlyosabb művek. Iskolai tanulmányait otthon, magántanulóként végezte. Előfordult, hogy több évfolyam anyagát egy év leforgása alatt tanulta meg. Tizennégy éves korában kitűnő eredménnyel tette le az állami képesítő vizsgát.

A német, olasz, francia, angol, latin nyelv megtanulásával eredetiben tanulmányozta a világirodalmat. A klasszikus római és görög műveltség megismerése tovább gazdagította gondolat- és érzésvilágát. Az orosz és skandináv irodalom is nagy hatással volt rá.

Kislány korában — a nyári vakációk, téli üdülések idején — sokat tartózkodik vidéki rokonainál, nagyszüleinél. Sokszor megfordul az Arad melletti kis faluban, Algyason és a délvidéki Daruváron, ahol szintén nagy könyvtárakkal büszkélkedtek. Trianonban elveszett Algyas, elveszett Daruvár, elveszték a gyerekkori álmok...

Tormay Cecile külföldi utazásai, tartózkodásai látóköreit jelentősen kiszélesítette, számára a nemzetközi elfogadást, ismeretséget elősegítette.

A nemes származású hölgy 1900-1914 között bejárja Olaszország, Németország tájait, kalandozása során eljut Franciaországba, felfedezi magának Párizst is. Írói beérkezését, diadalmas irodalmi pályafutását, szárnyalását az első világháború kitérője és időszaka megakasztja. Ekkor már az olasz Gabriele D'Annunzio és a francia Anatole France írófejedelmek barátságát, igaz őszinte nagyrabecülését élvezzi. D'Annunzio, a magyarság nagy barátja több Tormay-írást ültet át olasz nyelvre. Az író első önálló könyve az *Apródszerlem* című novelláskötet, amelyet az Athenaeum adott ki 1899-ben. Ezt követi az *Apró bűnök* elbeszéléskötet a Franklin gondozásában 1905-ben. Útiélményeinek terméke, összegzése Itália szerelmesének újabb két alkotása.

A *virágok városa* Firenzét, a *Szirenek hazája* Szcíliát mutatja be. Az útirajzok a Genius 1935-ös kiadásában Jaschik Á. rajzaival jelentek meg. E két munkája közreadásuk előtt több vitetett képes előadás tárgya az Uránia ismeretterjesztő és tudományos közművelődési összejevetelek sorában. Tormay Cecile első jelentősebb sikerét az *Ember a kövek között* címmel megjelent regénye hozta meg, a Franklin kiadásában 1911-ben. Megjelenik angol, német, olasz, holland finn, észt nyelven is. A *regi ház* (Singer és Wolfner, 1914) című regénye a zajos közönségsiker mellett meghozza az irodalmi babért is az író számára. Könyve a történelmi regény kategóriában elnyerte az MTA Péczely-díját 1913-14-ben. E regénye számos nyelven, így angolul, németül, franciául, sőt az USA-ban is megjelent. Tormay Cecile épp hogy befejezte a *regi házat*, amikor kitört az első világháború. Háborúban, amint tudjuk, hallgatnak a műsák. Tormay Cecile-é is hallgatott. Csak azért, hogy aztán ihlet erejével megírja örökérvényű, korszakalkotó művét, a *Bujdosó könyvét*. Az első világháború kitérősekor Tormay Cecile önként jelentkezik vöröskeresztes szolgálatra, amit mindig hőiesen teljesít.

A *Bujdosó könyv* megírását az első világháborús katasztrófa, az 1918-1919-es forradalmak, a rettenetes országcsönkítés, az apokaliptikus magyar sorstragédia átélésének negatív élménye váltotta ki.

Erejből, igazságából az idő múlásával semmit sem vesztett, mi több, a sajnálatos magyar sorsból következően, sajnos, ma is átéljük fizikai valóságunkban minden szavát.

Az első kötet a történeket időrendi sorrendben adja az őszirózsás forradalom kitörésétől, gróf Tisza István meggyilkolásától a proletárdiktatúra kikiáltásának napjáig. (A cselekmény elbeszélése 1918. október 18-tól indul.) Az első kötet először 1920-ban jelent meg a Rózsavölgyi Kiadó gondozásában.

A második kötet „A proletárdiktatúra” alcímet viseli. Ez az 1919. március 21-től 1919. augusztus 8-ig terjedő időszakot tárgyalja.

Aki Magyarországot ért, holtában is halhatatlan, mert arra, akinek szíve és szelleme magyar, minden magyarnak emlékeznie kell. Tormay Cecile 1937-ben elhunyt.

Csontos Péter

Kávékülönlegességek**Tejeskávé máshogy**

Hozzávalók: kávé, sűrített tej, tejszínhab.

Elkészítés: Főzd le a kávé. Egy átlátszó pohár aljára nyomj sűrített tejet, nem kell fukarkodni vele, majd óvatosan önts rá a kávé. A tetejére jön a tejszínhab, amire tegyél egy leheletnyi őrölt fahéjat.

Ír kávé

Hozzávalók: kávé, 4 cl ír whiskey, kevés tejszín.

Elkészítés: Egy talpas, átlátszó pohárba önts a kávé, add hozzá a whiskey-t. A tejszín épp hogy verd fel, ne legyen kemény hab. Ezt kanalazd a tetejére. Lányok Bailey's - el is ihatják.

Karibi kávé

Az erős kávé tej helyett kókusztejjel öntsük fel, és bőven adagoljunk hozzá cukrot. A tetejét díszítsük tejszínhabbal és kókuszreszeléssel.

Fűszeres kávé

Az őrölt kávé keverjük össze illatos fűszerekkel és így főzzük meg. Választhatunk őrölt fahéjat, szegfűszeget, vagy akár szerecsendiót. Egy kávéfőzőnyi (nagyjából 3-4 teáskanál) kávéhoz negyed kávéskanálnyi fűszer adjunk. Ha filteres kávéfőzőnk van, akkor keverni sem kell, egyszerűen tegyünk két szem egész szegfűszeget vagy egy darabka egész fahéjat a filterbe, a kávé mellé.

Kávé grog

Forró és finom

Hőálló pohárba rakjunk egy teáskanál vajat, egy darabka citromhéjat és egy darabka narancshéjat, 4 cl fehér rumot és 2 cl édes, felveretlen tejszín. Ez öntsük fel forró kávéval, és ízlés szerint édesítsük.

Narancsos kávé

2 fő részére egy narancs héjából keveset reszeljünk le, közepénél vágjunk ki 2 vastag szeletet, a maradékból préseljük ki a levét. A két narancsszeletbe szűrjük 3-3 szegfűszeget. 3 ek cukrot enyhén karamellizáljunk (csak óvatosan!), tegyük bele a narancsszeleteket és öntsük fel a narancslével. Az egészet pár percig főzzük, amíg szirup állagot nem kapunk. Ehhez adjunk 3 dl erős kávé és 4 cl narancslíkvort. Leszűrve, magas poharakba öntve, tejszínhabbal és a reszelt narancshéjjal dekorálva.

Jó étvágyat!

Téli hajápolás

Sokan pánikba esnek, amikor télen hullani kezd a hajuk. Pedig ekkor ugyanaz a folyamat játszódik le, mint az állatvilágban: a nyári szőrzetet felváltja a téli. Am, ha a hideg évszak előre haladtával továbbra is több mint 100 szál hajat számlálunk meg, már joggal gyanakodhatunk valamilyen komolyabb problémára.

Egyes betegségek mellett hiányállapot, gyógyszerek mellékhatása, lelki megterhelés, belső szervi mikrobas góc vagy öröklött hajlam húzódnak meg a kellemetlen jelenség mögött.

Néhány egyszerű tippel méréselheted hajkoronád állapotának romlását, mivel ezek a technikák jobban illenek a téli hónapokhoz. Hetente legfeljebb csak kétszer moss haját, hacsak nem nagyon zsíros. Ne használj túl magas fokozaton a hajszárítót. A hideg levegő összehúzza az ereket, és feszülő, viszkető érzést okozhat a fejbőrön. Samponozás előtt dörzsöld át a fejbőrt természetes anyagú kefével. Ez serkenti a vérkeringést, enyhíti a viszketést.

A nedves vagy vizes haját sose dörzsöljük törölközővel, csak óvatosan nyomkodjuk ki. A dörzsölés következtében ugyanis érdessé válhat a hajszálak külső rétege, és a haj töredezni kezd.

A haját mindennap alaposan keféljük át természetes anyagból készült kefével. A gyengéd masszázis fokozza a fejbőr vérellátását.

A sampont mindig vízzel hígítva öntsük a vizes hajra. Hajmosás után pedig alaposan öblítsük ki.

Szervezetünk többi részéhez hasonlóan hajunknak és körmeinknek is szükségük van tápanyagokra. Egyrészt keratinra, mely építő elemként szolgál, másrészt olyan anyagokra, melyek az anyagcserét segítik. Ilyen például a B-vitamin, mely elsősorban a sörélesztőben és a teljes kiőrlésű lisztből készült termékekben található, vagy a kéntartalmú aminosavak és a cystin. Ez utóbbi jelentős mennyiségben a gombában, a káposztában, a borsóban, a kukoricában és a szőlőben fordul elő. Az ásványi anyagok közül a szelén, a cink és a vas van különösen pozitív hatással a hajnövekedésre.

Vetró Rita - Női portál

